

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Haandbog i Verdens-Historien. Første Deel

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 564. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1833_518A_1-txt-shoot-idm30762.pdf (tilgået 03. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Slutningen bliver da, at havde den Græske Frihed ikke i Achaia faaet en Efter-Sommer, da havde vi ingen *Polyb* havt, og aldrig været istand til at oprede den universal-historiske Kiæde; men at naar vi indbilde os at være klogere end dette store Øien-Vidne paa, hvad der i hans Dage tjende *Achæerne* bedst, da gjør vi os kun til Latter for Efter-Slægten, der sikkert vil randsage hver Krog paa Jorden, hvor den kan vente at finde et Blad af det *mageløse* Værk, som, hvor lemlæstet det end kom til os, dog aabenbarer en Universal-Historisk Anskuelse og en Indsigt i Menneske-Naturen, der, efter hans Dage først videnskabelig gienfødtes hos den schweitserske Arkader fra Schafhausen. Ja, selv *Johannes Müller* gav os desværre intet Side-Stykke til den Pyramide, *Polyb* efterlod, der vel paa en Maade maa kaldes en *Bauta-Steen* for *Græker-Aanden*, men hvis Hieroglypher dog vidunderlig spaae om en ærefuld Opstandelse; thi hvem saa vel paa en Hedensk Minde-Støtte Mage til Indskriften paa hans, hvor vi læse: i mine Øine er "*Sandheden*" af Naturen bestemt til den *høieste Guddom* og udstyret med *Almagt*, thi selv naar den stundom reent overvældes og al *Sandsynlighed* er paa *Løgnens* 565Side, saa rinder den dog af sig selv, jeg veed ei hvordan, Menneskens Børn i Sinde, og selv naar den længe har været fordunklet, kommer den dog af sig selv omsider til Kræfter og underkuer *Løgner***Polyb* (Brudstykker) XIII. 3.! Dette Syn for "*Sandhedens*" *Almagt* og endelige *Seier* er nemlig Nøglen til Universal-Historien, og mellem de længe fordunklede Sandheder, som dog omsider af sig selv skal komme til Kræfter og nedslaae *Løgner*, er det visselig Ingen af de Mindste, at den *Romerske* Dannelse og Oplysning var imod den *Græske* som Nat mod Dag, eller dog, hvad *Livius* som Historie-Skriver er mod *Polyb*: en opløben Skole-Pog, der gjør Vind med sin "Stil," mod en Mester i Vidskab og Boglig Konst! Mange *Ære-Støtter* satte Peloponeserne den store *Arkader*, som deres "Skyts-Engel" i de Dødes Rige**Polyb* (Brudstykker om Dyd) XXXI. Pausanias VIII. 9. 30. 37-48., men om de end ikke, ved at ødsles med, havde tabt deres Værd, vilde de dog aldrig været at sammenligne med den "levende *Ære-Støtte*" *Polyb* var for dem han nedstammede fra; thi hvad "Kierne" der maa have været i Folke-Livet og Dannelsen der, hvor den lærde Historie-Skriver og dybe Tænkter var tillige en dygtig Anfører, ærlig, klog og virksom Stats-Mand, det maa Man dog vel allerede slutte deraf, at, naar vi undtage *Moses*, er der i hele Historien ikke en eneste Mand, han fra *alle* Sider kan sammenlignes med. Han er derfor ogsaa, med Undtagelse af *Moses*, den eneste Historie-Skriver, der ret sammensmelter med sit Værk, som han kroner med sit Liv, og skiøndt Tidens Vilkaar forbød ham *levende* at grunde noget Stort, har det dog noget særdeles Opløftende at see en saadan Græker, i et underligt Haab om "Opstandelsen," utrættelig at arbeide paa en Forvandling af Frihedens Grav til et Sove-Kammer for de Trætte og et Studere-Kammer for alle 566de følgende Slægter, og uskiønsomme maatte vi være i høieste Grad, om vi ikke ærbødig dvælede ved hans Minde, som saa kyndig og venlig har ledsaget os gennem de ubehageligste og vildsomste Egne i Old-Tidens Historie.